

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Dotace v českém zemědělství v programovém období 2014 - 2020

Jakub Fraj

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jakub Fraj

Provoz a ekonomika

Název práce

Dotace v českém zemědělství v programovém období 2014-2020

Název anglicky

Subsidies in Czech Agriculture during the Programming Period 2014-2020

Cíle práce

Cílem práce je navrhnout soubor řešení a opatření k eliminaci nedostatků a negativ současné zemědělské dotační politiky na území ČR na základě realizace operačních programů v letech 2004 až 2020 a analýzy jejich negativních jevů a nedostatků.

Metodika

Práce vychází z návštěv odborných seminářů na téma zemědělských dotací, kde vystupují ředitelé jednotlivých odborů Ministerstva zemědělství ČR, pracovníci Státního zemědělského intervenčního fondu a ministr zemědělství. Dále vychází z tištěných či online publikací vydávaných ministerstvy nebo řídicími orgány jednotlivých programů a článků z odborných časopisů. Z těchto zdrojů bude po nastudování vycházet teoretická část.

Vlastní metody:

1. Analýza a porovnání objemu peněz poskytovaných v jednotlivých obdobích
2. Analýza a porovnání počtu úspěšných a neúspěšných žadatelů o dotace v jednotlivých obdobích
3. Analýza a porovnání výše spolufinancování dotačních programů od ČR a EU

Časový harmonogram práce:

Přehled řešené problematiky: II.- VI. 2016

Cíl práce a metodika: do X. 2016

Informace o podniku a základní rozbor dat: do XII. 2016

Analýzy dat a základní výsledky: II. 2017

Závěrečné hodnocení a návrhy: III. 2017

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

zemědělství, dotace, zemědělské dotace, program rozvoje venkova, evropské fondy, dotační příležitosti, ministerstvo zemědělství

Doporučené zdroje informací

ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Abeceda fondů EU 2014-2020. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015, ISBN 978-80-7538-013-5

ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Evropské strukturální a investiční fondy. ONLINE – <http://www.dotaceeu.cz/>

ČESKO. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, – ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Plán rozvoje zemědělství a venkova České republiky na období 2000-2006 : plán SAPARD*. [Praha: Ministerstvo zemědělství], 2000.

ČESKO. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR 2007–2013. ONLINE – <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/narodni-strategicky-plan-rozvoje-venkova.html>

ČESKO. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Program rozvoje venkova 2014-2020 – schválené znění ustanovujícího dokumentu EK. ONLINE – http://eagri.cz/public/web/file/409446/Program_rozvoje_venkova_final.pdf

ČESKO. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Schéma podpor PRV 2014-2020. ONLINE – <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/zakladni-informace/>

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Gebeltová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Dotace v českém zemědělství v programovém období 2014 - 2020" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí práce Ing. Zdeňce Gebeltové, Ph.D. za trpělivost, vstřícný přístup a praktické rady. Dále bych chtěl poděkovat vedení společnosti Country Life s.r.o. za příležitost, díky které jsem se mohl seznámit se světem dotací v praxi. Jmenovitě děkuji Otakaru Jiránkovi, generálnímu řediteli a Ing. Martinu Krtkovi, ekonomickému manažerovi.

Dotace v českém zemědělství v programovém období 2014 - 2020

Souhrn:

Bakalářská práce se věnuje charakteristice historie a struktury Evropské unie ve vztahu k hospodaření a zemědělství. Součástí je i seznámení se s vývojem zemědělské politiky Evropské unie včetně důrazů a cílů, které se v čase vyvíjely. Ve vztahu k České republice je část práce věnovaná transformaci v době vstupu České republiky do Evropské unie po roce 2004 a aplikaci Společné zemědělské politiky v našich specifických podmínkách.

Práce se věnuje i tomu, jak byly s příchodem ČR od EU zjednodušeny dotační programy a řešeno jejich financování. Od roku 2007 je zde operační program Program rozvoje venkova, který práce srovnává jak v čase, tak i s dalšími operačními programy, které se v České republice otevírají. V práci je možné se seznámit se srovnáním administrativy, která plyne z projektů realizovaných v rámci Programu rozvoje venkova oproti realizace projektů v rámci jiných operačních programů.

Klíčová slova:

Evropská unie, Společná zemědělská politika, Program rozvoje venkova, zemědělství, dotace, zemědělské dotace, dotace pro zemědělce, evropské fondy, dotační příležitosti, ministerstvo zemědělství

Subsidies in Czech Agriculture during the Programming Period 2014 - 2020

Summary:

The bachelor thesis deals with the characterisation of the history and structure of the European Union in relation to farming and agriculture. It also includes familiarization with the development of the European Union's agricultural policy, including the emphasis and objectives that have evolved over time. In relation to the Czech Republic, part of the work is devoted to transformation at the time of the Czech Republic's accession to the European Union after 2004 and application of the Common Agricultural Policy in our specific conditions.

The work also deals with how the subsidy programs and their funding have been simplified with the arrival of the Czech Republic from the EU. There is an operational program the Rural Development Program since 2007 which compares the work during the time and with other operational programs opened in the Czech Republic. It is possible to get acquainted with the comparison of the administration resulting from the projects implemented under the Rural Development Program in comparison with the implementation of projects under other operational programs.

Keywords:

European Union, Common Agricultural Policy, Rural Development Program, Agriculture, subsidies, agricultural subsidies, subsidies for farmers, European funds, subsidy opportunities, Ministry of Agriculture

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.1.1 Hlavní cíl práce	11
2.1.2 Dílčí cíle práce	11
2.2 Metodika	12
2.2.1 Postup.....	12
2.2.2 Metody	12
2.2.3 Datová základna.....	12
3 Teoretická východiska	15
3.1 Termíny spojené s dotacemi.....	15
3.1.1 Dotace	15
3.1.2 Návrtná finanční pomoc.....	16
3.1.3 Dary	16
3.1.4 Granty	16
3.2 Stručný vývoj EU.....	17
3.2.1 Historický vývoj	17
3.2.2 Členské státy EU.....	19
3.3 Regionální politika EU.....	20
3.3.1 Stručný vývoj regionální politiky EU.....	20
3.4 Společná zemědělská politika EU.....	23
3.5 Zemědělské dotace v ČR.....	27
4 Vlastní práce	30
4.1 Porovnání struktury, alokací a čerpání dotací v čase	30
4.1.1 Období po roce 2014.....	30
4.1.2 Období 2007 – 2013	30
4.1.3 Období před rokem 2006	32
4.1.4 Shrnutí.....	32
4.2 Míra čerpání dotací mezi odvětvími	34
4.2.1 PRV v období 2014+	34
4.2.2 Čerpání v jiných operačních programech	34
4.2.3 Shrnutí.....	35
4.3 Srovnání struktury dotací mezi odvětvími	36
4.3.1 Alokace v období 2007 – 2013	36
4.3.2 Alokace v období 2014+.....	36
4.3.3 Shrnutí.....	37

4.4	Srovnání aplikace pro administraci	38
4.4.1	Portál farmáře	38
4.4.2	MS2014+	40
4.4.3	Shrnutí.....	42
4.5	Struktura příjemců dotací	43
4.5.1	Vlastníci půdy	43
4.5.2	Zastropování dotací.....	44
4.5.3	Shrnutí.....	45
4.6	Ostatní zjištění.....	47
4.6.1	Nefunkční vyhledávání příjemců dotací	47
4.6.2	Čerpání těsně před uzávěrkou	47
5	Zhodnocení a doporučení	49
6	Závěr.....	51
7	Seznam použitých zdrojů	52
7.1	Citace.....	52
7.2	Obrázky	55

1 Úvod

Od vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 se leccos změnilo. ČR vstoupila nejen do Evropské unie jako takové, ale následně i do Schengenského prostoru. To nám umožnilo volně cestovat za prací či zábavou bez nějakých větších komplikací. Stejně tak se otevřel evropský trh a s ním další konkurence. Další neodmyslitelnou změnou bylo získání přístupu k evropským dotacím, které v hojné míře využíváme do současnosti.

Evropské dotace jsou v současné době velmi skloňované téma. Objem peněz, které Evropská unie vyčleňuje v rámci svého rozpočtu na jednotlivé fondy, je vzhledem k tomu, že tvoří více než 90% jejího rozpočtu, nezanedbatelný. Na svoji správu si Evropská unie ponechává jen 6% z celkového rozpočtu. (Europa.eu, 2018) Možnosti, které nabízí Evropská unie prostřednictvím těchto fondů jednotlivým členským státům, jsou také široké, ale mnohdy je získání peněz časově i administrativně náročné. Pro jednotlivé žadatele existuje mnoho možností, ve kterých je s každým novým obdobím náročnější se zorientovat a včas na ně adekvátně reagovat při plánování svých podnikatelských aktivit.

Na druhé straně oproti evropským dotacím je zde fakt, že členské státy musí odvádět nemalé částky do evropského rozpočtu, které v určité chvíli převýší objem čerpaných dotací. Tím se státy dělí na čisté plátce a čisté příjemce. Členské státy se na rozpočtu EU podílí jak odvody z DPH, tak částí HNP, která je ale pro každý stát jiná.

V současné době je v České republice otevřených více než 10 různých operačních programů za více než 30 miliard EUR. Z toho pro Program rozvoje venkova je vyčleněno přes 3 miliardy EUR. Je to dost pro české zemědělství?

V minulém období probíhalo dočerpávání z fondů ještě v roce 2015 a ani přes to nebylo vyčerpáno 100% celkové alokace. Může to být způsobeno složitou administrativou, nejsou dotace potřeba nebo je úředníci nepíšou tak, aby zaujaly?

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

2.1.1 Hlavní cíl práce

Cílem práce je seznámit čtenáře s fungováním Evropské unie ve vztahu k evropským fondům a podpory zemědělství. Součástí práce je seznámení se s realizací dotačních programů určených pro české zemědělce v tomto programovém období a jeho srovnání v čase a s jinými evropskými dotačními programy realizovanými v ČR.

2.1.2 Dílčí cíle práce

Součástí práce jsou následující dílčí cíle, jejichž splnění povede k naplnění hlavního cíle:

1. Porovnání programového období PRV 2014-2020 s obdobím 2007-2013
2. Porovnání PRV s jinými operačními programy, které jsou v ČR vypisovány
3. Porovnání administračních systémů Portál farmáře a MS2014+
4. Porovnání struktury příjemců zemědělských dotací

2.2 Metodika

2.2.1 Postup

1. Stanovení hlavního cíle
2. Stanovení dílčích cílů
3. Hledání zdrojů
4. Literární rešerše
5. Sepsání teoretické části
6. Sepsání praktické části
7. Sumarizace závěrů

2.2.2 Metody

Během psaní práce jsou využívány metoda analýzy, komparace a deskripce.

V první fázi bylo nutné se zorientovat v problematice, která je předmětem práce. Na základě literární rešerše byl stanoven okruh, který bude práce zahrnovat.

Na základě rešerše byl proveden sběr dat a jejich analýza za účelem jejich zpracování v další části práce.

V poslední fázi byla zjištěná data porovnávána mezi sebou a výsledky srovnání byly zaznamenány a interpretovány v závěru práce.

2.2.3 Datová základna

Psaní práce předcházelo zorientování se v problematice, které se práce věnuje. Tomu kromě studia zdrojů a návštěv odborných seminářů významně pomohla několikaletá pracovní příležitost na oddělení projektového řízení společnosti Country Life s.r.o.¹, kde se autor seznámil se světem dotací pro zemědělce. Další cennou zkušeností bylo řízení

¹ Leader na českém trhu s biopotravinami, který kromě velkoobchodu vlastní i farmu, pekárnu a další obchody. Žadatel o dotace v rámci PRV a dalších programech.

projektu v rámci OPZ v České radě dětí a mládeže² a fundraising v NNO z oblasti dětí a mládeže nebo sociální oblasti.

Práce vychází z návštěv odborných seminářů na téma zemědělských dotací³, kterých se účastní státní úředníci odpovědní za dotační politiku. V roli řečníků zde vystupují například ředitelé jednotlivých odborů Ministerstva zemědělství ČR, pracovníci Státního zemědělského intervenčního fondu či samotný ministr zemědělství. Práce dále vychází z tištěných či online publikací vydávaných ministerstvy nebo řídicími orgány jednotlivých programů a článků z odborných časopisů.

Základem pro teoretickou část práce jsou odborné publikace a informace z webu jednotlivých ministerstev (zejména Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a další), výstupy z odborných seminářů (semináře k Programu rozvoje venkova nebo k Operačnímu programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost) a informace poskytnuté řídicími orgány jednotlivých dotačních programů (Státní zemědělský a intervenční fond a nebo agentura Czechinvest).

Dalšími zdroji jsou ustanovující dokumenty k jednotlivým operačním programům, tiskové zprávy státních orgánů a články v odborných časopisech. Zdrojem je i webová prezentace Evropské komise.

Vzhledem k tomu, že se dotační politika v čase vyvíjí, většina materiálů včetně zákonů, vyhlášek, zadání operačních programů, dotačních výzev a metodik je dostupná zejména on-line. Proto pochází velké množství zdrojů této práce z internetu, kde jsou tyto zdroje k dispozici.

Mezi hlavní okruhy zdrojů patří:

Tištěné publikace:

- Příručky ministerstev k dotačním programům

² Střešní NNO zaštiťující cca 100 NNO pracujících s dětmi a mládeží, které sdružují více než 200 tis. Členů.

³ Semináře k PRV či OPPIK pořádané MZe či MMR.

- SAPARD (MZe)
 - PRV (MZe)
- Publikace ministerstevch a informační brožury
 - Strukturální a investiční fondy (MMR)

Internetové zdroje:

- Webové stránky Evropské komise
- Webové stránky věnující se dotační politice provozované Úřadem vlády
- Webové portály provozované ministerstvy odpovědnými za dotační politiku
 - Eagri.cz
 - MS2014.cz
 - Strukturalni-fondy.cz
 - Dotaceeu.cz

3 Teoretická východiska

3.1 Termíny spojené s dotacemi

3.1.1 Dotace

O dotacích hovoříme v souvislosti s poskytováním finančních prostředků obvykle bez právního nároku. Za dotace můžeme považovat i transakce mezi státním rozpočtem a rozpočty územních samosprávných celků jako jsou kraje či obce.

Principem fungování dotací je proces, který začíná stanovením pravidel pro poskytování dotací. Tato pravidla stanoví státní rozpočet nebo rozpočty orgánů státní zprávy, případně jsou stanovena na úrovni územních samosprávných celků. O přidělení dotace rozhoduje orgán, který za daný dotační program zodpovídá. Návrh rozhodnutí nebo doporučení mnohdy tvoří grantová komise nebo jiný poradní orgán. (MMR, 2015)

Za účelové dotace považujeme takové dotace, které jsou vázané na realizaci konkrétních činností.

Dotace se typově dělí na dotace programové a dotace individuální. V případě programových dotací je podmínkou existence veřejného sdělení, které popisuje podporovanou oblast. V případě dotací individuálních taková podmínka neexistuje a je možné dotace udělovat a přijímat bez popisu záměru. V každém případě je nutné, aby žadatel podal vyplněnou žádost, která obsahuje alespoň minimální zákonné parametry.

Dotace nemusí být poskytované jen v rámci samosprávy. Mezi příjemce dotací řadíme fyzické i právnické osoby, které vyvíjí podnikatelskou činnost, neziskové subjekty jako například spolky, instituty, politické strany nebo další subjekty, které mají veřejně prospěšný charakter a pracují například v oblastech zdravotnictví, kultury či sociálních služeb. (MZe ČR, 2018)

Poskytovatel dotací, kterým je obvykle orgán veřejné správy, určuje možnosti využití těchto financí a následně zodpovídá vyhodnocení projektu a kontrolu. Ten také rozhoduje o tom, zda jsou dotace nárokové či nenárokové. Mezi nárokové dotace se řadí ty, které

získá každý oprávněný žadatel. Příkladem jsou třeba dotace v rámci jednotné platby na plochu. Nenárokové dotace jsou například dotace z Programu rozvoje venkova, o které je nutné žádat a podporu získají jen vybrané projekty.

3.1.2 Návrtná finanční pomoc

Návrtná finanční pomoc je termín blízký dotacím. Zásadní rozdíl je v tom, že příjemce má za povinnost tuto finanční pomoc vrátit zpět poskytovateli. Návrtnou finanční pomoc bychom mohli definovat jako jistou formu bezúročného účelově vázané půjčky. Konkrétním příkladem jsou půjčky pro nákup zemědělské půdy. (MZe ČR, 2014)

3.1.3 Dary

Hlavní odlišností mezi darem a dotací je to, že oproti dotaci, která je veřejnoprávním aktem, je dar naopak aktem soukromoprávním, který je upravený § 2055 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. I přes to ale v roli dárce může figurovat subjekt, který by mohl být i poskytovatelem dotace.

V některých situacích je pro orgány veřejné správy jednodušší řešení poskytnout dar než dotaci. Princip je ale podobný.

V rámci § 2064 občanského zákoníku je možné tzv. darování s příkazem. Příjemci daru je tedy smluvně uložena určitá povinnost. Takový příkaz může být i ve veřejném zájmu. V tomto ohledu by se takový dar principu dotacím velmi blížil.

3.1.4 Granty

Grantem rozumíme účelově vázaný příspěvek na projekt, který si klade za cíl naplnění realizaci veřejně prospěšné aktivity. Obvykle se získává na základě veřejné soutěže a předložení projektové dokumentace (např. podnikatelský záměr, studie proveditelnosti, rozpočet, vizualizace atp.). Granty mnohdy podporují oblasti vědy, výzkumu či kultury.

3.2 Stručný vývoj EU

3.2.1 Historický vývoj

Evropská unie jako taková byla vytvořena v roce 1993 na základě Maastrichtské smlouvy. Hovoříme-li však o historii Evropské unie, musíme uvažovat i předchozí integrační aktivity, jejichž počátek sahá až do 50. let 20. století. (Europa.eu, 2018)

Důvod je jednoduchý. Po 2. světové válce se státy Evropy musely vypořádat s řadou problémů. Na prvním místě bylo zabezpečit základní životní potřeby pro obyvatelstvo. Po zkušenostech z 2. světové války bylo hlavním motivem evropské integrace zabezpečení míru a bezpečnosti na kontinentě. Po válce byl ve společnosti zakořeněný názor, že národní státy nedokáží zajistit mír a bezpečnost, ale že to dokáže jen sjednocující se Evropa. Evropané dále toužili po volném pohybu po Evropě, který byl v této době velmi omezen, což měla evropská integrace zajistit.

První mezinárodní evropskou organizací bylo Evropské společenství uhlí a oceli. Kontrola uhelného a ocelářského průmyslu se stala nutností pro předejití rozpoutání válečného konfliktu, jelikož bez uhelného a ocelářského průmyslu bylo vedení války nemyslitelné, a tak Jean Monet (vrcholný představitel francouzského komisariátu pro plán) přišel s nápadem, že o uhelném a ocelářském průmyslu nebudou rozhodovat národní státy, ale nová nadnárodní instituce.

Evropské společenství uhlí a oceli vzniklo na základě tzv. Pařížské smlouvy v roce 1951. Zakládajícími státy byly Francie, Německo, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko. Těchto 6 států se stalo prointegračním jádrem dalších společenství v Evropě.

ESUO mělo své vládnoucí instituce a to Vysoký úřad, Poradní shromáždění, Zvláštní výbor ministrů a Soudní dvůr.

Platnost smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli byla stanovena na 50 let a nebyla prodloužena. Od 1. ledna 2002 ESUO formálně neexistuje. Agenda byla převedena na Evropské společenství.

Myšlenka volného trhu spojila dohromady Spojené království, Dánsko, Švédsko, Norsko, Švýcarsko, Rakousko a Portugalsko, kteří založili roku 1960 Evropské sdružení volného obchodu, které mělo za cíl umožnění volného obchodu. Toto sdružení nemělo žádné společné instituce.

Koncem 50. let se integrační aktivity Evropy začaly soustředit na ekonomickou sféru. V roce 1957 byly podepsány tzv. Římské smlouvy, které začali platit roku 1958. Tyto smlouvy založili Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii.

Hlavním úkolem Evropského hospodářského společenství bylo vytvoření trhu společného pro Evropské země a hlavní poslání Euratomu byla spolupráce v mírovém využití jaderné energie.

Obě tyto společenství měli stejný princip organizační struktury jako Evropské společenství uhlí a oceli, to znamená, že měli Komisi (výkonný orgán), Rada ministrů (legislativní orgán), Parlamentní shromáždění a Soudní dvůr.

Evropská integrace v 70. letech stagnovala. V 90. letech se hospodářská a sociální situace začala opět zlepšovat, což umožnilo množení reformních návrhů, jak postupovat v stagnující integraci. Na zasedání Evropské rady v Lucemburku byl podepsán Jednotný evropský akt, který začal platit roku 1987. JEA představuje nejvýznamnější zásah do Římských smluv. Hlavním cílem bylo dokončení vnitřního trhu do roku 1992 a stanovení překážek k jeho dovršení. (Europa.eu, 2018)

Jednotný evropský akt zajistil rozhodování kvalifikovanou většinou, zvýšil pravomoci Evropského parlamentu a mnoho dalšího.

Maastrichtská smlouva, která byla podepsána roku 1992, znamenala výraznou reformu zakládajících smluv. Začala platit 1. 11. 1993. (Europa.eu, 2018)

Smlouva změnila název Evropského hospodářského společenství na „Evropské společenství“, jelikož integrační aktivity přesáhli původní pouze ekonomické záměry.

Podpisem této smlouvy vznikla Evropská unie, pod kterou spadají veškeré integrační aktivity. Ty se začaly dělit do 3 hlavních kategorií – Evropská unie „stojí na třech pilířích“: Evropské společenství, Společná zahraniční a bezpečnostní politika, Justice a vnitřní bezpečnost. Dalším cílem Maastrichtské smlouvy bylo vytvoření Evropské hospodářské měnové unie a zavedení společné evropské měny.

3.2.2 Členské státy EU

V současnosti má EU 28 členských států a 6 kandidátských zemí. Zakládajícími státy byly Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Roku 1973 se k těmto státům přidali další 3 státy a to Dánsko, Irsko a Velká Británie a do roku 2000 se připojilo Řecko, Portugalsko, Španělsko, Finsko, Rakousko a Švédsko. V roce 2004 se do EU připojily tyto státy: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Bulharsko a Rumunsko vstoupilo do EU v roce 2007 a v roce 2013 se připojilo Chorvatsko.

3.3 Regionální politika EU

Primárním zdrojem financí plynoucích z Evropské unie je její regionální a strukturální politika.

Regionální politiku Evropské unie můžeme také jinak nazývat politikou hospodářské a sociální soudržnosti. Ta je nástrojem, který využívá finanční solidarity k významné podpoře soudržnosti a hospodářské integraci jednotlivých států, které jsou členy Evropské unie. Tato finanční solidarita si klade za cíl přinést praktické benefity a výsledky občanům a regionům s nejnižší životní úrovní. Zásadou soudržnosti je tvrzení, že zmenšení rozdílů v příjmech a bohatství mezi jednotlivými regiony bude přínosné pro všechny členské státy Evropské unie.

Regionální nerovnosti můžou být způsobeny z mnoha důvodů. Jedním z nich je například dlouhodobé znevýhodnění na základě zeměpisné odlehlosti regionu, dalším třeba vliv nedávných sociálních a hospodářských změn nebo kombinace obojího. Výsledkem takovýchto znevýhodnění může být sociální úpadek, nekvalitní školství, zvýšená nezaměstnanost nebo nedostatečná infrastruktura. Některé členské státy Evropské unie stále doplácí mimo jiné na bývalý systém centrálně plánovaného hospodářství. (Bydžovská, 2018)

3.3.1 Stručný vývoj regionální politiky EU

V době podepisování Římských smluv během roku 1957 si státy uvědomovaly, že uvnitř vznikajícího Evropského hospodářského společenství existují ekonomické disparity mezi jednotlivými regiony. Preambule smlouvy o Evropském hospodářském společenství proto uvádí, že je třeba „posílit jednotu svých ekonomik a zajistit harmonický rozvoj snižováním rozdílů mezi různými regiony a zmírňováním zaostalosti méně rozvinutých oblastí.“

Evropský zemědělský orientační a záruční fond a Evropský sociální fond vznikl v roce 1958. Na základě stále se zvyšujícího počtu členů Společenství rostly ekonomické rozdíly mezi jednotlivými regiony. Důsledkem toho byl záměr začít přerozdělovat část příspěvků

členských států do společného rozpočtu za účelem rozvoje chudších regionů. Tak vznikl v roce 1975 Evropský fond pro regionální rozvoj.

K prvnímu zahrnutí regionální politiky do právního systému došlo až spolu s přijetím Jednotného evropského aktu, k čemuž došlo v roce 1986. (Europa.eu, 2018) Jeho cílem bylo postupně dokončit vnitřní trh stabilizací ekonomických situací v jednotlivých zemích. Tomu právě mohla regionální politika pomoci.

Mezi principy hospodářské a sociální soudržnosti Společenství můžeme řadit princip koncentrace, programování, partnerství a doplňkovosti.

Po jednání summitu, který proběhl v roce 1988 v Bruselu, byl systém fungování fondů solidarity celkově přepracován. Důsledkem bylo přejmenování fondů na strukturální fondy. Zásadní proměnou bylo i přijetí Maastrichtské smlouvy (také nazývaná Smlouva o Evropské unii), která vešla v platnost v roce 1993. O soudržnosti je zde hovořeno jako o jednom z hlavních cílů. Dále je zde uváděna hospodářská a měnová unie a jednotný trh. Na základě této smlouvy je založen fond soudržnosti. Ten v sobě zahrnuje podporu aktivit v oblasti dopravy v nejméně prosperujících členských státech a životního prostředí.

Na politiku soudržnosti bylo nakonec dle rozhodnutí mezivládní konference v Edinburghu v roce 1992 vyčleněno 200 miliard ECU⁴. To tvořilo třetinu celého rozpočtu Společenství. V roce 1988 bylo pro strukturální fondy vyčleněno jen 68 miliard ECU. Do strukturálních fondů byl zahrnut i Finanční nástroj pro orientaci rybolovu.

Vzhledem k plánovanému rozšíření o další země byly strukturální fondy a Fond soudržnosti v roce 1999 znovu reformovány. V letech 2000 až 2006 jim mělo být přidělováno 30 miliard eur ročně, což za celé období tvoří částku více než 210 miliard eur. (Businessinfo.cz, 2009)

⁴ Evropská měnová jednotka (European Currency Unit) byla košová měnová jednotka zemí Evropských společenství sloužící k zúčtování mezinárodních operací. ECU vzniklo 13. března 1979 a 1. ledna 1999 bylo nahrazeno eurem

Program PHARE, který existoval od roku 1989 a původně měl sloužit jen pro Polsko a Maďarsko, byl rozšířen na další kandidátské státy. Také byly zřízeny Speciální předvstupní program pro rozvoj zemědělství venkova (SAPARD) a Nástroj předvstupních strukturálních politik (ISPA). Jejich cílem bylo podpořit hospodářský a sociální rozvoj a ochranu životního prostředí v kandidátských zemích střední a východní Evropy.

Na politiku soudržnosti v programovém období 2007 až 2013 vyčlenila EU více než 35% svého rozpočtu. To odpovídá částce skoro 350 miliard eur. (Europa.eu, 2018) Pro programové období 2007 až 2013 přijala Evropská rada strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost. V tomto období byly postupně naplňovány tři hlavní cíle – konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a evropská územní spolupráce. Zajímavým faktem je, že státy, které se připojily do EU během let 2004 až 2007 získaly v tomto programovém období více než 50% všech výdajů na regionální rozvoj. A to i přes to, že v těchto státech žije méně než 25% celkového počtu obyvatel EU.

3.4 Společná zemědělská politika EU

V roce 1962 byly Radou ministrů stanoveny základní metody společné organizace trhu pro obiloviny. To můžeme považovat za počátek Společné zemědělské politiky. Metody, které se používaly ve vztahu k trhu obilovin, se brzy použily i pro trhy ostatních komodit. Evropské společenství během 60. let přijalo systémy ochrany většiny produktů a začalo uzavírat domácí trhy proti konkurenci zvenčí. Principy zemědělské politiky začaly fungovat od roku 1968. Realizaci SZP řadíme k nejnákladnějším politikám. A to i přes to, že nyní oproti minulosti tvoří již cca 40% rozpočtu EU. Dříve dosahovala výše až 70% rozpočtu EU (Europa.eu, 2018). Evropská unie směřuje dílčími kroky k omezení podpory produkce a zaměřením se na kvalitnější potraviny a ochranu životního prostředí.

Římská smlouva kladla níže uvedené cíle, které mají dopomoci k jejímu naplnění (Europa.eu, 2018):

- zvýšit produktivitu výroby,
- zajistit přiměřenou životní úroveň pro zemědělce,
- stabilizovat trhy,
- zabezpečit dostatečné množství potravin pro obyvatelstvo,
- poskytovat spotřebitelům potraviny za přiměřené ceny.

Tyto cíle byly základem pro tři principy – jednotný trh, preference Společenství a finanční solidarita. Princip jednotného trhu je prakticky naplňován volným pohybem zboží (resp. zemědělských produktů), což má za důsledek i ochranu producentů před vnější konkurencí. Produkce domácích zemědělců nepodléhá na rozdíl od cizích clu. Náklady na realizaci SZP jsou hrazeny ze společných zdrojů.

V 80. letech začala Evropská unie čelit nadprodukcí, která byla způsobená protekcionistickými opatřeními. V 70. letech bylo zavedeno zdanění zboží z dovozu a dotace na export zboží vlastní výroby. Hlavním důvodem ale bylo využívání intervenčních nákupů produktů ze zemědělství v případě, že tržní ceny klesly po určitou mez. Nakonec bylo nutné SZP reformovat. A to jak na základě tlaku zevnitř, tak na základě tlaku zvenčí. Evropský rozpočet byl zatížen až 75% touto agendou a silný protekcionismus budil protesty zahraničních producentů.

Vysoké náklady Společenství na zemědělství během roku 1988 měly za následek vážné finanční komplikace. Situaci bylo nutné řešit – a to jak snížením nákladů na zemědělství, tak nalezením nových příjmů. Bylo dohodnuto, že dojde ke snižování garantovaných cen a že budou přijaty kvóty, které by měly bránit budoucí nadprodukcí. Mezi opatřeními bylo i omezení růstu výdajů na zemědělství. Ten by v budoucnu neměl být vyšší než je 74% meziročního navýšení HNP Společenství. Souhrnně se tato opatření nazývala Delorsovým balíkem I. (Bydžovská, 2018)

„V roce 1992 tak byl přijat balíček opatření k zásadní reformě Společné zemědělské politiky, tzv. MacSharryho reforma. Cílem přijatých změn bylo zvýšit konkurenceschopnost evropského zemědělství na světových trzích, omezit rostoucí finanční náročnost Společné zemědělské politiky a přetnout dlouhodobé trendy vedoucí k vytváření přebytků. Mezi tyto změny patřilo snížení centrálně stanovených intervenčních cen se současnou kompenzací tohoto snížení zemědělcům vyplácením přímých plateb tak, aby nebyly dotčeny jejich příjmy.“ (Businessinfo.cz, 2009)

Dalším velkým krokem byla Fischlerova reforma. Díky ní byla v roce 2003 zavedena jednotná platba, která přinesla farmářům velké zjednodušení v podobě sloučení několika plateb do jedné. K výpočtu výše platby se využívá historický nebo regionální model. Podle historického modelu je výše platby určena na základě plateb prováděných v minulosti. Regionální model zase vychází z plateb, které byly realizovány v době prvního roku zavedení systému. Je možné oba systémy i kombinovat. Přímé platby jsou navázané na dodržování tzv. cross-compliance norem, které jsou souborem pravidel pro ochranu životního prostředí, bezpečnost potravin a zdraví zvířat. Odchylování se od těchto norem může být sankcionováno. Postupně byla určitá část z I. pilíře SZP (přímé platby) přesouvána do II. pilíře (rozvoj venkova).

Financování SZP bylo znovu upraveno v roce 2004. Na další programové období 2007 – 2013 byly ustanoveny dva fondy – Evropský zemědělský záruční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Tyto fondy vznikly až v roce 2015.

„Poslední změny přinesl tzv. Health check, neboli prohlídka zdravotního stavu SZP v roce 2008. Prostřednictvím balíčku čtyř legislativních dokumentů byly schváleny dílčí úpravy a drobnější zásahy do některých mechanismů SZP (přímé platby a systém modulace; oddělení podpor od produkce, změny v odvětví společného trhu s mlékem a mléčnými výrobky včetně postupného odstraňování tzv. mléčných kvót; nové priority v oblasti rozvoje venkova).“ (Bydžovská, 2018)

Tlak ze strany WTO spolu s rozšířením trhu se produkty zemědělství v důsledku rozšíření EU směrem na východ, které vedlo ke zvýšení nároků na část rozpočtu EU, vedlo k dalším reformám. Poprvé v historii byl do procesu přizván i Evropský parlament. Příprava reformy trvala od roku 2010 do roku 2013 a vešla v platnost až v lednu 2014 s tím, že byla pravidla, jejichž platnost začala až v roce 2015. Hlavním cílem SZP se stal důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí a podpora venkova. Rozložení do dvou pilířů zůstalo zachováno. (Böhmová, 2012)

SZP po změnách zahrnuje:

- platby zvané „greening“, které jsou poskytovány zemědělcům za účelem podpory postupů, které jsou šetrné k životnímu prostředí;
- spravedlivější dělbu financí pro jednotlivé zemědělce za účelem snížení rozdílně vysoké podpory pro zemědělce napříč Evropskou unií;
- důraz na specifické skupiny zemědělců – například mladí zemědělci, zemědělci v nízkopříjmových odvětvích nebo v méně úrodných oblastech nebo kde jsou různá omezení.

SZP pro období 2007 – 2013 tvořilo 43% celkového rozpočtu EU. To pro srovnání tvoří cca 55 mld. EUR za rok nebo 0,5% ročního HDP celé EU. Proti historickým 70% rozpočtu EU vyčleněného na SZP jde ale o nižší částku. Finance byly rozdělené mezi dva pilíře v poměru 8 ku 2 ve prospěch prvního pilíře. (Bydžovská, 2018)

Podpora zemědělství pro další programové období 2014 – 2020 se skrývá v druhé kapitole s názvem „Udržitelný růst: přírodní zdroje“. Celkem je v rámci SZP vyčleněno více než 350 mld. EUR, což tvoří cca 50 mld. EUR ročně. Oproti předchozímu období byla vyčleněná částka poměrově ponížena jen na 37,8% z celkového rozpočtu EU.

„Rozpočet SZP pro období 2014–2020 představuje přibližně 38 % souhrnného rozpočtu EU. Celková částka vyčleněná na výdaje v rámci SZP je 408,31 miliard €. Objem ročního rozpočtu by měl v průběhu let 2014–2020 postupně klesat. Pokud jde o závazky, v roce 2020 by měl být rozpočet SZP oproti roku 2013 nižší přibližně o 15 %.“ (Euroskop.cz, 2018)

Finance v současném období 2014 – 2020 jsou rozděleny následovně (Businessinfo.cz, 2009):

- 76,6% celkového rozpočtu SZP je vyčleněno na podporu I. pilíře. To je 29% celkového rozpočtu EU.
- 23,4% celkového rozpočtu SZP je vyčleněno na podporu II. pilíře. To je 9% celkového rozpočtu EU.

Dobrou zprávou pro ČR je jistě fakt, že EU pomalu zanechává systému kvót a snaží se trh liberalizovat. V září roku 2017 byly ukončeny kvóty na cukr a kvóty na mléko skončily v dubnu 2015.

3.5 Zemědělské dotace v ČR

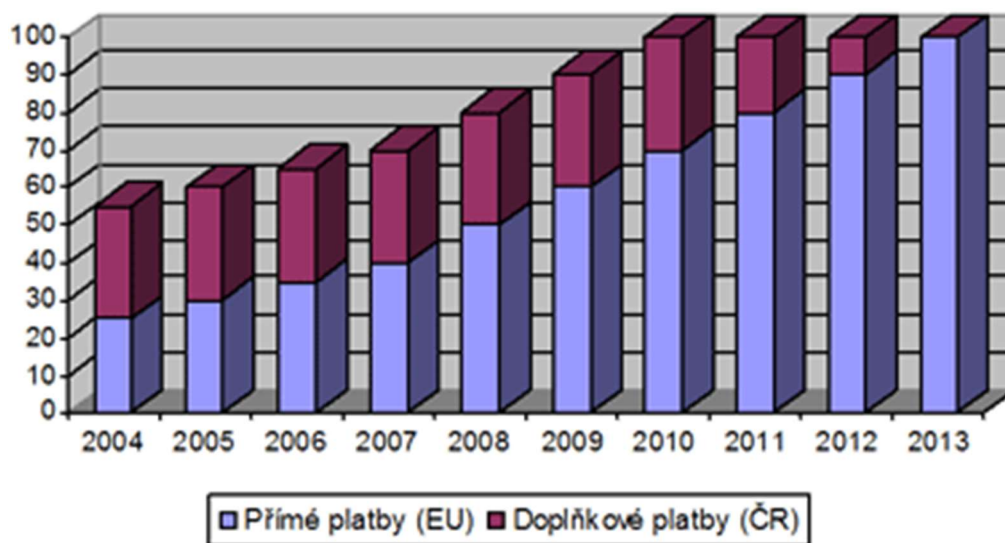
Když Česká republika v roce 2004 vstoupila do Evropské unie, otevřelo se českým zemědělcům mnoho nových benefitů. Mezi se řadí zvyšování příjmů a životní úrovně, zvyšování výkupních cen nebo rozšířená možnost exportu svých produktů. Vstoupení do EU mělo v jednotlivých sektorech různé důsledky. „Celkově se nepodařilo zastavit trvalý pokles podílu zemědělské produkce na celkovém HDP a na zaměstnanosti.“ (Euroskop.cz, 2018)

Změnou, která Českou republiku po vstupu do EU zasáhla, bylo přizpůsobení se systému tržní regulace. To zahrnovalo například kvóty pro pěstování určitých plodin, produkci mléka nebo vysazování vinic. Důsledkem byly změny ve složení komodit. Významně zasaženou oblastí bylo cukrovarnictví, kde byla ČR snížena kvóta na cukr o 22,5%. To mělo za následek snížení výroby cukru a plochu řepy. (MZe ČR, 2016)

Společný trh EU je velmi úzce spojen s národním trhem v ČR. To je dané i tím, že valná většina mezinárodního obchodu České republiky je se zeměmi EU. Po vstoupení České republiky do Evropské unie se tyto trhy prolnuly ještě více a čeští zemědělci začali čelit přímo konkurenci zemědělců z ostatní států unie. Nerovností v tomto je, že podmínky pro zemědělce v jednotlivých státech jsou odlišné. A to ať už z hlediska podpory z Evropské unie nebo z rozpočtů jednotlivých států.

Když se porovnájí podmínky členství v EU, které si vyjednaly v roce 2004 nově vstupující státy, zjistíme, že znevýhodňují zemědělce nových členských států. Během prvního roku členství obdrželi zemědělci z nových členských států jen 25% přímých plateb oproti zemědělcům ze stávajících členských států. Dotace byly sice postupně navyšovány, ale rozdíly přetrvávaly až do roku 2013. V té době se platby vyrovnaly. Byla zde možnost dorovnávat přímé platby pomocí národních zdrojů. Státy si mohly navýšit přímé platby oproti financím poskytovaných z EU až o 30% z národních zdrojů. V součtu, ale přímé platby nemohly přesáhnout hranici 100%. Ta to možnost se týkala jen nových členských států.

Obrázek 1 Přehled přímých a doplňkových plateb - graf

Zdroj: (Bydžovská, 2018)

Česká republika aktuálně využívá pro čerpání přímých plateb systém SAPS (Single Area Payment Scheme), což je zjednodušený systém, který využívá platby na plochu a může být využíván do roku 2020. Zemědělci dle tohoto systému získávají dotace na základě výměry zemědělské půdy, kterou obhospodařují. (Bydžovská, 2018)

Zemědělci mohou získávat finance v rámci podpory méně příznivých oblastí a oblastí s ekologickými omezeními (LFA). Cílem těchto příspěvků je zmírnění dopadů horších podmínek pro zemědělství v podhorských a horských oblastech. V rámci strategie ukotvené v Programu rozvoje venkova v programovém období 2014 až 2020 je pro zemědělce vyčleněno skoro 3,5 miliardy eur. 1,2 miliardy eur pochází z rozpočtu ČR, zbytek se bude čerpat z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. (MZe ČR, 2017)

Společná zemědělská politika na území ČR spadá do gesce Ministerstva zemědělství, které jí realizuje prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Do různých opatření, které do SZP spadají, můžeme řadit přímé platby, doplňkové platby, programy strukturální podpory a programy rozvoje venkova.

Do agendy SZIF spadá administrace projektů, které jsou financovány v rámci EAGF (Evropský zemědělský záruční fond), EAFRD (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova) a EFF (Evropský rybářský fond). SZIF je akreditován jako Agrární platební agentura.

„Při evropských institucích v Bruselu hájí české zájmy Stálé zastoupení ČR při EU. Zemědělství se v něm věnuje Oddělení zemědělství a životního prostředí. Činnost oddělení je zaměřena zejména na expertní a diplomatické působení v orgánech EU zabývajících se agendami v oblastech zemědělství, bezpečnosti potravin, biotechnologií, rostlinolékařské a veterinární problematiky, rybolovu, rozvoje venkova, sektorových operačních programů a zemědělského obchodu.“ (Euroskop.cz, 2018)

Stálé zastoupení ČR při EU také participuje na přípravném procesu legislativy, obchodních dohod a jednání nebo na sledování vývoje politiky a legislativy EU. Je součástí procesu zajišťování čerpání financí na české projekty realizované v rámci evropských fondů. Také z části připravuje expertní mise v ČR a prezentaci českých zemědělských výrobků v EU.

4 Vlastní práce

4.1 Porovnání struktury, alokací a čerpání dotací v čase

4.1.1 Období po roce 2014

Z dokumentu se jménem Střednědobé hodnocení PRV, který vydalo Ministerstvo zemědělství v roce 2017, byla zjištěna data, která byla sepsána do Tabulky 1, která je umístěna níže.

Tabulka 1 Čerpání PRV 2014 - 2020

Čerpání PRV 2014 - 2020 (k 2017)			
Část	Alokace	Čerpání	% čerpání
Celkem PRV	€ 3 500 000 000,00	€ 1 120 000 000,00	32%

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/569110/Strednedobe_hodnoceni_2017_shrnuti.pdf, s. 2

Zdroj: vlastní tabulka, data: MZe ČR (2018)

V současném programovém období je pro Program rozvoje venkova vyčleněno 3,5 mld. EUR. Z toho k roku 2017 již vyčerpáno 1,12 mld. EUR, což je 32% z celkové alokace. V roce 2017 je z hlediska času programové období ve svých 57%.

4.1.2 Období 2007 – 2013

Ministerstvo zemědělství ve své publikaci k Programu rozvoje venkova v programovém období 2007 až 2013 zveřejnilo konečné čerpání v programu k roku 2015. Čerpání bylo tedy prodlouženo o dva roky nad rámec plánu. Zveřejněné výsledky byly zahrnuty do Tabulky 2, která je umístěna níže.

Tabulka 2 Čerpání PRV 2007 - 2013

Čerpání PRV 2007 - 2013 (k 2015)				
Část	Alokace	Čerpání	% čerpání	
Osa I	€ 874 425 686,00	€ 875 322 428,00	100%	
Osa II	€ 1 998 706 712,00	€ 1 938 701 779,00	97%	
Osa III	€ 589 820 064,00	€ 587 796 066,00	100%	
Osa IV	€ 199 591 725,00	€ 198 507 795,00	99%	
Technická pomoc	€ 14 000 032,00	€ 13 920 603,00	99%	
Celkem	€ 3 676 544 219,00	€ 3 614 248 671,00	98%	

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/568806/Ex_post__PRV_2007_13_ZZ_final.pdf, s. 109

Zdroj: vlastní tabulka, data: MZe ČR (2018)

Jak je z tabulky vidět, v programovém období 2007 – 2013 bylo alokováno více než 3,6 mld. EUR na podporu českého zemědělství. Z toho bylo k roku 2015 vyčerpáno 98%.

Vzhledem k tomu, že současné programové období ještě probíhá, není možné data z Tabulky 1 a Tabulky 2 porovnávat. Proto jsme získali data, která pochází z výroční zprávy z roku 2010⁵ vydané Ministerstvem zemědělství k čerpání z PRV. Ta jsme sumarizovali do Tabulky 3, která je uvedena níže.

Tabulka 3 Čerpání PRV 2007 - 2013

Čerpání PRV 2007 - 2013 (k 2010)				
Část	Alokace	Čerpání	% čerpání	
Osa I	€ 858 401 000,00	€ 289 480 880,00	34%	
Osa II	€ 1 945 739 000,00	€ 891 140 518,00	46%	
Osa III	€ 645 914 000,00	€ 209 844 186,00	32%	
Osa IV	€ 201 995 000,00	€ 33 851 015,00	17%	
Technická pomoc	€ 18 019 000,00	€ 2 426 359,00	13%	
Celkem	€ 3 670 000 000,00	€ 1 426 742 958,00	39%	

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/148117/VZ_2010__schvalena.pdf, s. 133

Zdroj: vlastní tabulka, data: MZe ČR (2018)

⁵ Rok 2010 je v 57% trvání předchozího programového období stejně jako rok 2017 pro to současné.

Dle údajů v Tabulce 3 bylo v roce 2010 vyčerpáno 39% z celkové alokace na PRV v tomto období. To představuje 1,4 mld. EUR.

4.1.3 Období před rokem 2006

Vzhledem k tomu, že Česká republika vstoupila do EU až v roce 2004, nemohla být součástí předchozího programového období. Systém dotací se v té době transformoval a není možné tak získat data, která by bylo možné srovnávat se současným nebo minulým programovým obdobím.

Do roku 2006 běželo několik dotačních programů najednou. Některé z nich byly financované ze zdrojů EU, jiné z národních zdrojů. Konceptně tak nejsou srovnatelné s fungováním dalších programových období.

4.1.4 Shrnutí

Ze získaných dat vyplývá, že v současném programovém období 2014 – 2020 jde čerpání dotací z PRV o něco pomaleji než v předchozím programovém období. Ve stejném záchytném bodě bylo v předchozím období vyčerpáno 39% alokace, zatímco v současnosti je to jen 32%.

Celková alokace pro jednotlivá programová období je srovnatelná. Pro současné období je vyčleněno o 0,1 mld. EUR méně než pro období předchozí. To tvoří pokles zhruba 3% z celku.

Tabulka 4 obsahuje data z Českého statistického úřadu, která ukazují meziroční změny v osevni ploše. V dlouhodobém horizontu je vidět, že velikost osevni plochy v ČR klesá. Pokud bychom tedy pokles financí alokovaných pro jednotlivá období vztáhli k osevni ploše, rozdíl by byl ještě menší.

Tabulka 4 Vývoj osevní plochy 2000+

Rok	Osevní plocha (ha)	Meziroční změna
2000	3020564,00	0,0000%
2001	2963117,00	-1,9019%
2002	2686078,00	-9,3496%
2003	2571122,00	-4,2797%
2004	2665713,00	3,6790%
2005	2657881,00	-0,2938%
2006	2585685,00	-2,7163%
2007	2587184,00	0,0580%
2008	2568630,00	-0,7172%
2009	2545371,00	-0,9055%
2010	2495859,00	-1,9452%
2011	2488141,00	-0,3092%
2012	2480655,00	-0,3009%
2013	2476922,00	-0,1505%
2014	2468700,00	-0,3319%
2015	2457465,00	-0,4551%
2016	2463854,00	0,2600%
2017	2471545,00	0,3122%

Zdroj: vlastní tabulka, data: ČSÚ (2018)

4.2 Míra čerpání dotací mezi odvětvími

4.2.1 PRV v období 2014+

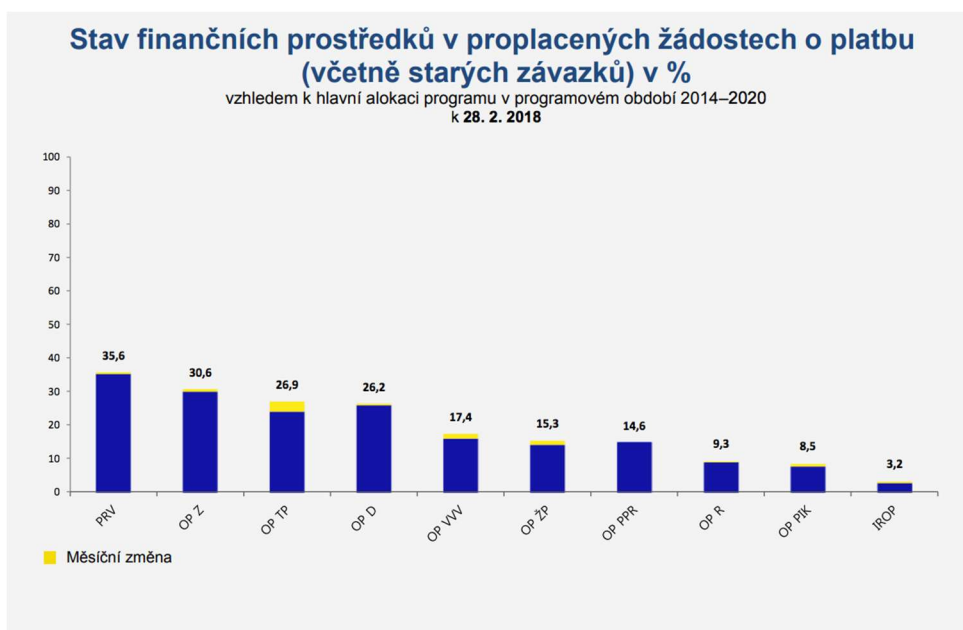
Přehled aktuálního čerpání dotací v rámci PRV dle Ministerstva zemědělství je obsažený v Tabulce 1. Čerpání s aktuálnějším datem dle Ministerstva pro místní rozvoj je v grafu na Obrázku 2, který je uvedený níže. Vyplývá z něj, že k únoru 2018 má PRV vyčerpáno již 35,6% z celkové alokace.

4.2.2 Čerpání v jiných operačních programech

„Podle aktuálních údajů ke konci února stihli úředníci ministerstva průmyslu a jemu podřízené Agentury pro podnikání a inovace (API) schválit 1817 projektů v celkové hodnotě 32 miliard korun. Přislíbená výše dotací činí v souhrnu 13,5 miliardy korun, což představuje pouhý zlomek ze 117 miliard určených na modernizaci českého průmyslu v období let 2014 až 2020.“ (Tramba, 2017)

Obrázek 2 zobrazuje graf od Ministerstva pro místní rozvoj, který ukazuje aktuální čerpání dotací z jednotlivých operačních programů. Kromě PRV a OPZ jsou všechny (8 operačních programů) operační programy pod hranicí 30% vyčerpané alokace. IROP má dokonce vyčerpáno pouze 3,2%.

Obrázek 2 Stav fin. prostředků v propl. žádostech

Zdroj: MMR (2018)

4.2.3 Shrnutí

Program rozvoje venkova v tomto období čerpá jasně nejrychleji ze všech sledovaných operačních programů. Rozdíl v čerpání mezi druhým nejrychlejším OPZ je cca 5%. Rozdíl mezi posledním IROP je více než 30%.

Čerpání PRV v tomto období je podobné jako jeho čerpání v minulém období. Vzhledem k tomu, že i PRV byl v minulém programovém období vyčerpán až v roce 2015, je na místě předpokládat, že k opožděnému vyčerpání alokace dojde i nyní. Velkým otazníkem pak na základě toho zůstává čerpání u dalších operačních programů, které se zdají být s čerpáním velmi pozadu.

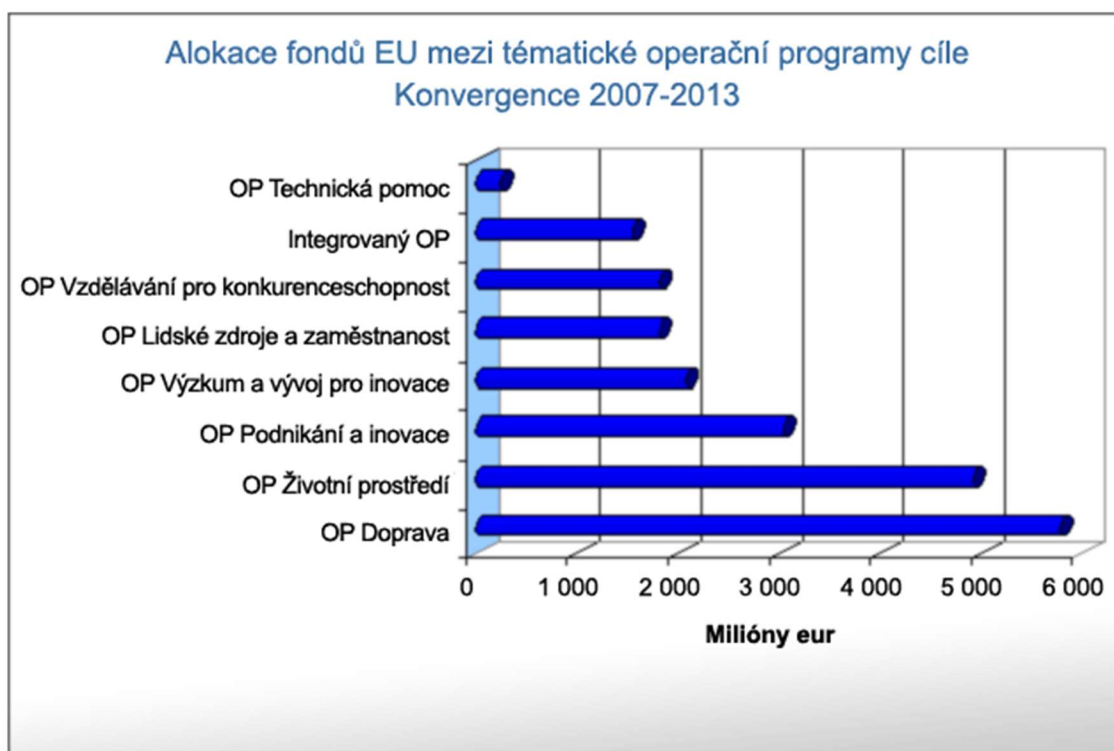
4.3 Srovnání struktury dotací mezi odvětvími

4.3.1 Alokace v období 2007 – 2013

Tabulka 5 obsahuje data týkající se alokace vyčleněné jednotlivým programům v programovém období 2007 – 2013. Většina programů má alokováno mezi 1 a 3 mld. EUR. Jen operační program Doprava předčil hranici 5 miliard EUR.

Program rozvoje venkova se v tomto programovém období řadí s 3,6 mld. EUR na třetí místo v pořadí operačních programů.

Tabulka 5 Alokace 2007-2013

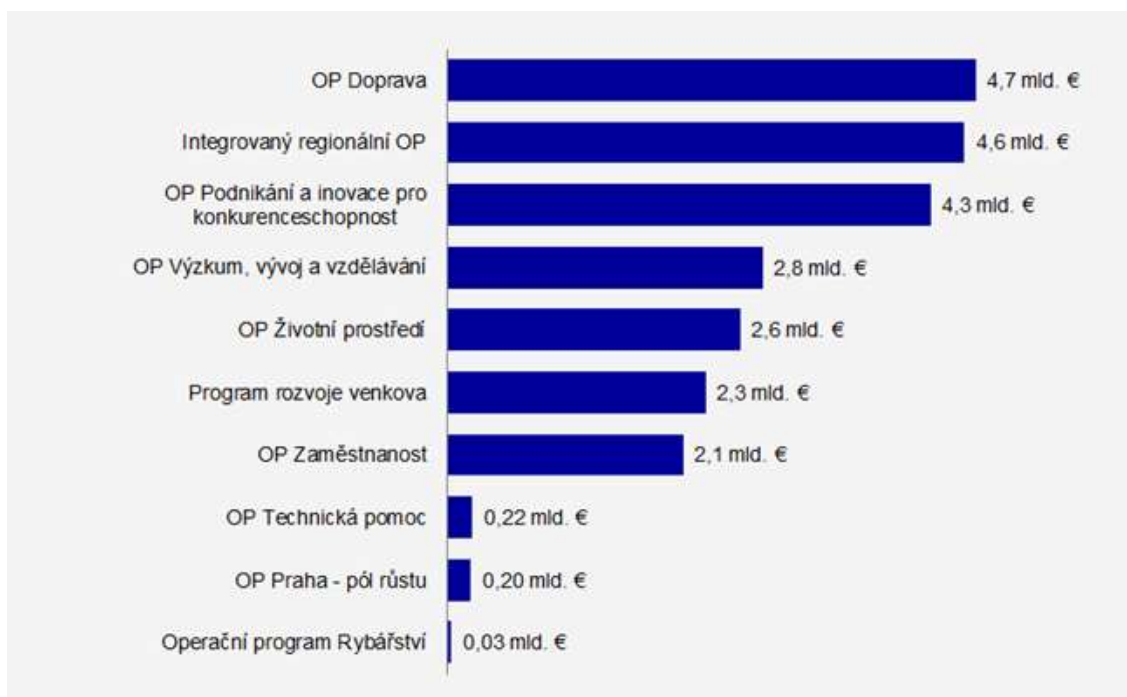
Zdroj: (MMR ČR, 2015)

4.3.2 Alokace v období 2014+

Tabulka 6 sice uvádí, že má Program rozvoje venkova v programovém období 2014+ alokováno jen 2,3 mld. EUR, ale k tomuto číslu je nutné ještě připočítat národní kofinancování, díky kterému se rozpočet PRV dostane na 3,5 mld. EUR. Tím se dostane na 4. místo v pořadí operačních programů dle výše alokace.

Většina programů má alokováno více než 2 miliardy EUR a operační program Doprava znovu stojí na prvním místě s 4,7 mld. EUR. 4 miliardy EUR v tomto období překonávají 3 operační programy a to OP Doprava, IROP a OPPIK.

Tabulka 6 Alokace 2014+

Zdroj: (MMR ČR, 2018)

4.3.3 Shrnutí

Alokace, která je vyčleněná pro Program rozvoje venkova v programovém období 2014+ je obdobná jako v předchozím programovém období 2007-2013. A to jak do absolutní výše, tak to relativní výše, když srovnáme operační programy mezi sebou.

Vzhledem k tomu, že mezi obdobími nedošlo v zemědělství k zásadním změnám, je to pochopitelné a na místě.

4.4 Srovnání aplikace pro administraci

Dotační programy v rámci operačních programů financovaných z evropských zdrojů využívají více rozhraní pro administraci a více způsobů žádostí o dotace.

Program rozvoje venkova a další dotace pro zemědělce, které rozděljuje Ministerstvo zemědělství a řídí Státní zemědělský a investiční fond, využívá Portálu farmáře.

Ministerstvo pro místní rozvoj nechalo pro programové období 2014 – 2020 naprogramovat nový administrační systém MS2014+, který využívají prakticky všechny operační programy kromě operačních programů pro zemědělce.

4.4.1 Portál farmáře

Na Obrázku 3 je vidět rozhraní Portálu farmáře, přes které je možné administrovat dotace v gesci Ministerstva zemědělství, resp. Státního zemědělského intervenčního fondu.

Obrázek 3 Portál farmáře

☐	Naposledy uloženo	Operace / záměr	Název projektu	Akce
☐	18.03.2013 21:18:24	III.1.1.a	Pekárské výrobky - diverzifikace	Stav: Nepracováno Pokračovat v podání Stáhnout soubor
☐	01.04.2016 16:09:34	III.1.3.b	Rozvoj cestovního ruchu	Stav: Nepracováno Pokračovat v podání Stáhnout soubor
☐	01.04.2016 16:09:34	I.3.4.	Poradenství ve společnosti Country Life	Stav: Nepracováno Pokračovat v podání Stáhnout soubor
☐	01.04.2016 15:49:29	I.1.1.1.b	Dostavba skleníku pro produkci biozeleniny a sadby	Stav: Nepracováno Pokračovat v podání

Zdroj: vlastní, obsah: MZe ČR (2018)

V Tabulce 5 a 6 jsou zaznamenány výsledky zkoušky administračního systém Portál farmáře. Přes něj lze jednoduše vyplňovat všechny žádosti o dotace, které řídí SZIF – od příspěvku na greening, platbu na plochu až po dotace v rámci Programu rozvoje venkova. Žádost se vyplňuje v pdf formuláři, který se nahraje do systému.

Přes Portál farmáře je možné dále administrovat celý projekt – tedy přidávat další dokumenty, které si řídicí orgán vyžádá, nahrávat monitorovací zprávy a další dokumenty spojené s projektem.

Portál farmáře je propojen s dalšími systémy, takže je skrze něj vykazovat počty koní či dobytka nebo vyplňovat údaje v LPIS.

Tabulka 7 Portál farmáře - hodnocení 1

Portál farmáře			
-	Žádost o dotaci	Administrace projektu	Propojení s dalšími systémy
Výsledek	Ano	Ano	Ano

Zdroj: vlastní

Rozhraní pro komunikaci s řídicím orgánem je jednostranné. Je možné podávat žádosti o dotaci či nahrávat dokumenty, ale není možné přijímat odpovědi. Stejně tak v případě dotazů či problémů je nutná využít mailovou komunikaci.

„Na Portálu farmáře (PF) byl spuštěn nový nástroj pro správu přístupových účtů do PF samotnými uživateli. Hlavním účelem vzniku nástroje k delegaci správy rolí uživatelských účtů samotnými farmáři (aplikace SURF) je umožnění samotným zemědělcům řídit přístupy svých zaměstnanců, či pověřených osob do základních zemědělských registrů v rámci PF bez nutnosti řešit změny na OPŽL SZIF či MZe.“ (MZe ČR, 2018)

Na podzim roku 2017 bylo zpřístupněné nové nastavení, které umožňuje v rámci právnické osoby zřídit jeden administrátorský účet, přes který je možné vytvářet nové uživatele. Do této doby bylo nutné každý uživatelský účet řešit na regionálním pracovišti SZIF. I přes tuto změnu je potřeba první účet u právnické osoby zřídit na regionálním pracovišti nebo v případě stávajících uživatelů na regionálním pracovišti SZIF požádat o administrátorský přístup.

Tabulka 8 Portál farmáře - hodnocení 2

Portál farmáře			
-	Přímá komunikace s řídicím orgánem	Zřízení účtu on-line	Uživatelská náročnost
Výsledek	Ne	Ne	Nízká

Zdroj: vlastní

Portál farmáře působí i přes svojí rozsáhlost jednoduše, o což asi vzhledem k velkému množství jednotlivých uživatelů šlo. Pořizovací cenu systému se nepodařilo z veřejných zdrojů zjistit.

4.4.2 MS2014+

Systém MS2014+ je systémem, který nechalo vyvinout Ministerstvo pro místní rozvoj jako nástupce systému využívaného v předchozím programovém období. Tento systém využívají všechny operační programy kromě těch, které spadají pod Ministerstvo zemědělství.

Obrázek 4 MS2014+

Zdroj: vlastní, data: MMR ČR (2018)

V Tabulce 7 a 8 jsou zaznamenány výsledky zkoušky systému MS2014+. Systém primárně slouží k administraci projektů, které jsou financované z evropských fondů. Je možné v něm administrovat několik projektů pro několik subjektů. Žádost se podává přímo v systému.

Systém se ovládá přes rozhraní, které obsahuje na jednom místě všechny informace k jednomu projektu – vyplněná žádost je podkladem všech potřebných dat a dále je možné během realizace projektu nahrávat další doplňující data či soubory včetně monitorovacích zpráv.

MS2014+ je propojen s dalšími databázemi a je možné skrze něj i komunikovat.

Tabulka 9 MS2014+ - hodnocení 1

MS2014+			
-	Žádost o dotaci	Administrace projektu	Propojení s dalšími systémy
Výsledek	Ano	Ano	Ano

Zdroj: vlastní

Systém obsahuje modul tzv. interních depeší, skrze které je možné komunikovat s řídicím orgánem přímo v aplikaci. V systému je také možné žádat o změny či úpravy.

Uživatelské účty se zřizují on-line a administrátor projektu může nastavovat příslušnost ke konkrétním projektům. Speciální privilegia udílí řídicí orgán na základě žádosti.

Tabulka 10 MS2014+ - hodnocení 2

MS2014+			
-	Přímá komunikace s řídicím orgánem	Zřízení účtu on-line	Uživatelská náročnost
Výsledek	Ano	Ano	Vyšší

Zdroj: vlastní

Pro začátečníky je systém vzhledem k šíři poměrně náročný na ovládání. Proto řídicí orgány pořádají semináře pro uživatele a vydávají metodické příručky, které můžou ovládání zjednodušit.

„Vlastní vytvoření a dodání MS2014+ stálo celkem 49,4 mil Kč. Všechny ostatní náklady jsou určeny na služby, které bude třeba poskytovat systému a všem jeho uživatelům. Předpokládá se zapojení přibližně 5 tisíc administrátorů (úředníků) a 100 tisíc žadatelů. Takovému rozsahu systému jsou nastaveny parametry smluvních služeb.“ (MMR ČR, 2018)

4.4.3 Shrnutí

Systém MS2014+ je rozhodně modernějším nástrojem, který obsahuje širší škálu jak komunikačních nástrojů, tak administračních nástrojů.

Pro začínajícího uživatele je jednodušší práce v Portálu farmáře, který kromě jiného usnadňuje i podávání žádostí o dotace. Oproti složitějšímu vyplňování v MS2014+ je možné vyplnit jen pdf.

Portál farmáře má složitější administrativu spojenou se zřizováním a administrací uživatelských účtů. I přes změny, ke kterým došlo na podzim 2017 je stále nutné v určitých případech řešit změny na regionální pobočce SZIF osobně, což MS2014+ nevyžaduje.

Vzhledem k cílové skupině, pro kterou je Portál farmáře programován, jsou jeho funkce vyhovující. Velkým záporem je správa účtů, která by v současné době měla být řešena on-line.

4.5 Struktura příjemců dotací

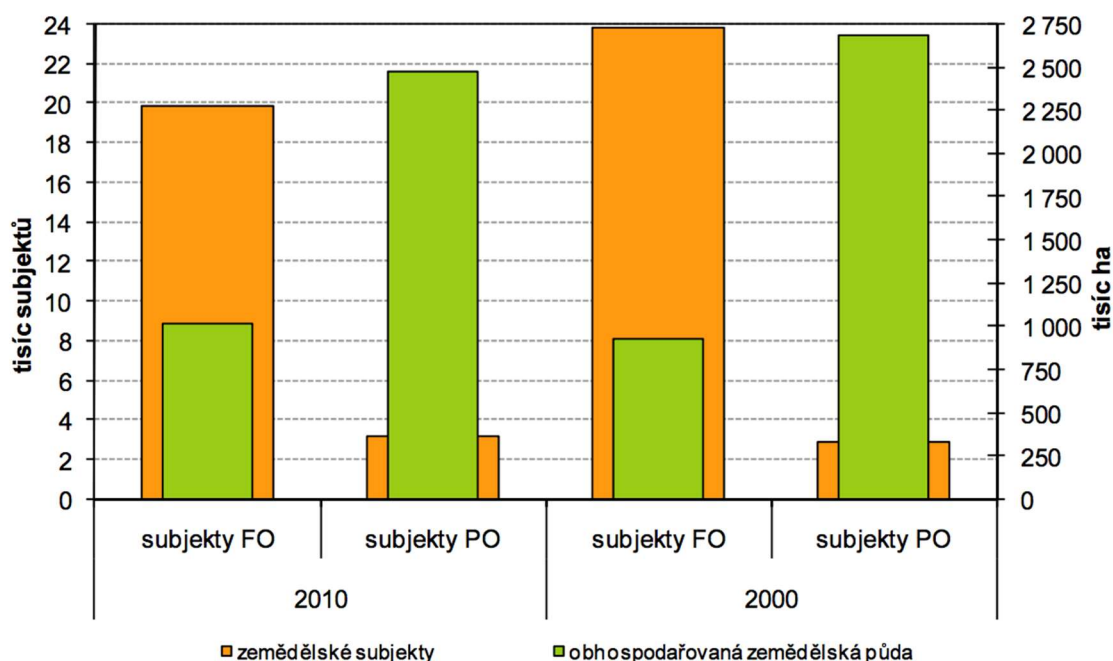
4.5.1 Vlastníci půdy

Z Obrázku 5 vyplývá, že v roce 2000 vlastnilo necelých 24 tisíc fyzických osob méně než 1000 hektarů půdy, zatímco přes 2 000 právnických osob vlastnilo více než 2 500 hektarů půdy.

Do roku 2010 se změnami ve vlastnické struktuře došlo k tomu, že cca 20 tisíc fyzických osob vlastní cca 1 000 hektarů půdy, zatímco nějakých 2 500 právnických osob vlastní více než 2,5 tisíc hektarů půdy.

Během deseti let zanikly nebo ukončily svoji činnost v zemědělství 4 tisíce fyzických osob a počet právnických osob narostl o 5 tisíc. Rozložení půdy mezi fyzické a právnické osoby zůstal podobný. Na základě těchto dat se dá soudit, že chybí noví mladí zemědělci s menší rozlohou, ale naopak se jednotlivci slučují nebo prodávají svoji půdu někomu dalšímu.

Obrázek 5 Přehled subjektů a půdy

Zdroj: (ČSÚ, 2010)

4.5.2 Zastropování dotací

Evropská unie řeší otázku zastropování dotací ve snaze podporovat mladé nebo začínající podnikatele s argumentem, že ti větší mají úspory z rozsahu a na dotacích nejsou tak závislí. Velké firmy jsou mnohdy příjemci dotací díky tomu, že mají administrativní aparát, který žádosti bezchybně připravuje.

„Prvenství zatím drží výrobce nákladních aut Tatra Trucks, který chce investovat 415 milionů korun do snížení energetické náročnosti závodu v Kopřivnici. Podnik vlastněný českými byznysmeny Jaroslavem Strnadem a René Materou má z evropských fondů získat téměř 125 milionů korun. Výrobce obráběcích strojů Kovosvit MAS, vlastněný Strnadovým synem Michalem, dostane 89 milionů korun na modernizační program.

Na druhém místě je firma Pekárna Zelená Louka náležící do holdingu Agrofert spjatého s ministrem financí Andrejem Babišem. Pekárna má čerpat dotaci 100 milionů na inovativní výrobu toastového chleba. Zmíněná inovace má dle databáze podpořených projektů vedené ministerstvem pro místní rozvoj spočívat v odstranění konzervantů, redukci soli, prodloužení trvanlivosti a zlepšení chuťových vlastností.“ (Tramba, 2017)

„Česká republika se staví i proti návrhu na zastropování. Přestože možnost odečíst náklady na zaměstnanost od kontrolovaného stropu dotace výrazně eliminuje dopad zastropování na Česko, značně vzroste administrativa. Kontrolu nákladů na zaměstnanost je totiž možné udělat pouze kontrolou účetnictví na místě.“ (Böhmová, 2012)

„Evropská komise ve Sdělení k modernizaci a zjednodušení SZP po roce 2020 s největší pravděpodobností navrhne zastropování přímých plateb na plochu, které bude zřejmě ještě radikálnější, než se původně předpokládalo. Nyní se nově uvažuje již o výši 60.000 – 100.000 EUR, přičemž původní plány počítaly až s úrovní 150.000 EUR. Zastropování by podle EK mělo zajistit spravedlivější rozdělování přímých plateb mezi všechny zemědělské podniky v EU, přímé platby by pak mohly efektivněji a účinněji naplňovat svůj základní cíl, tedy sloužit jako podpora příjmů zemědělců.“ (ČSCHMS, 2017)

„V SZP po roce 2020 by to ale mohly být členské státy, kdo bude navrhovat vlastní cíle pro ozelenění zemědělské politiky, a přizpůsobit tak ozelenění více specifickým podmínkám v daném státě – a to prostřednictvím souboru povinných i dobrovolných

opatření v rámci I. i II. pilíře SZP. Všechny aktivity členských států v tomto směru budou schvalovány Komisí v rámci společného pracovního rámce, který bude součástí SZP.“ (ČSCHMS, 2017)

„Ministři se dále shodli na tom, že přímé platby budou muset být více zacíleny na podporu „skutečných“ zemědělců, malých a středních podniků, a mladých zemědělců.“ (Menclová, 2018)

„V rámci Rady ministrů povinné zastropování přímých plateb podpořila IT a NL, naopak DE, CZ, SK, ES, SE a DK ministři vystoupili proti povinnému zastropování, podpořili jeho implementaci na principu dobrovolnosti.“ (Menclová, 2018)

Vzhledem k aktuální struktuře vlastníků půdy, kteří jsou potenciálními žadateli o dotace, je jasné, že se Česká republika staví proti přijetí zastropování dotací. Stále je zde přítomno mnoho bývalých JZD, což jsou větší podniky, které jinde nemají alternativu. Ve výsledku by takové opatření vedlo k umělému štěpení velkých podniků na menší.

V současné úpravě existují omezení jako jsou například dotace v režimu veřejné podpory de minimis, které mají stanovený svůj strop a takový režim je dostatečný. V případě zemědělství, to není nutné.

4.5.3 Shrnutí

Zastropování příjmů bude patrně do budoucna velkým tématem, ale vzhledem k podmínkám v České republice, je jasné, že naše zastoupení bude proti a raději podpoří dobrovolnost.

Evropská unie chce těmito opatřeními podporovat ty menší či začínající. To je ale možné i jiným způsobem. Program rozvoje venkova v tomto programovém období vyčleňuje finance právě na podporu mladých zemědělců do 40 let bez historie v zemědělství.

Možností pro další jednání je i zvýšená platba za první hektary půdy. V současnosti je systém postavený tak, že za každý hektar půdy je určité množství financí na plochu. Možnost do budoucna je taková, že se platba na např. prvních 80 hektarů zvýší a zvýhodní

tak ty, kteří vlastní hektarů méně. Ti, kteří vlastní větší množství půdy, určité minimální finance dostanou, ale bude to o něco méně. Negativem ale je, že by to znovu vedlo k umělému dělení podniků, aby dosáhly vyšší dotace.

4.6 Ostatní zjištění

4.6.1 Nefunkční vyhledávání příjemců dotací

Vzhledem k potřebě vyhledat příjemce dotací v zemědělství bylo zjištěno, že na portálu SZIF, kde by měli být zveřejněni všichni příjemci dotací, je možné takové příjemce dohledat jen za léta 2015 a 2016, jak dokládá Obrázek 6. To je pro další práci s daty nedostatečné.

Kromě absence dat za další roky je nepříjemné, že není možné se zobrazenými daty dále pracovat nebo zobrazit propojení podniků, což je vzhledem k povaze dotací důležitá informace.

Obrázek 6 SZIF - seznam příjemců dotací

The screenshot shows the SZIF website interface. At the top, there is a navigation bar with links: ÚVOD, SZIF POSKYTUJE, JEDNOTNÁ ŽÁDOST, ZPRAVODAJSTVÍ, SZIF, KONTAKTY, and PORTÁL FARMÁŘE. Below the navigation bar, there is a search bar and a language selector. The main content area is titled 'SEZNAM PŘÍJEMCŮ DOTACÍ'. It contains a search form with the following fields: Žadatel (with a search icon), OKRES: (dropdown menu showing '- VŠE -'), ČÁSTKA OD: (text input with '1000000000'), OBEC: (text input), ČÁSTKA DO: (text input), FOND/OPATŘENÍ: (dropdown menu showing '- VŠE -'), and FISKÁLNÍ ROK EU: (dropdown menu showing '2016'). Below the search form is a 'HLEDAT' button. The search results are displayed as a list of numbers: 1, 2, 3, 4, 5, 6, ..., 640. The page is numbered 1 of 1.

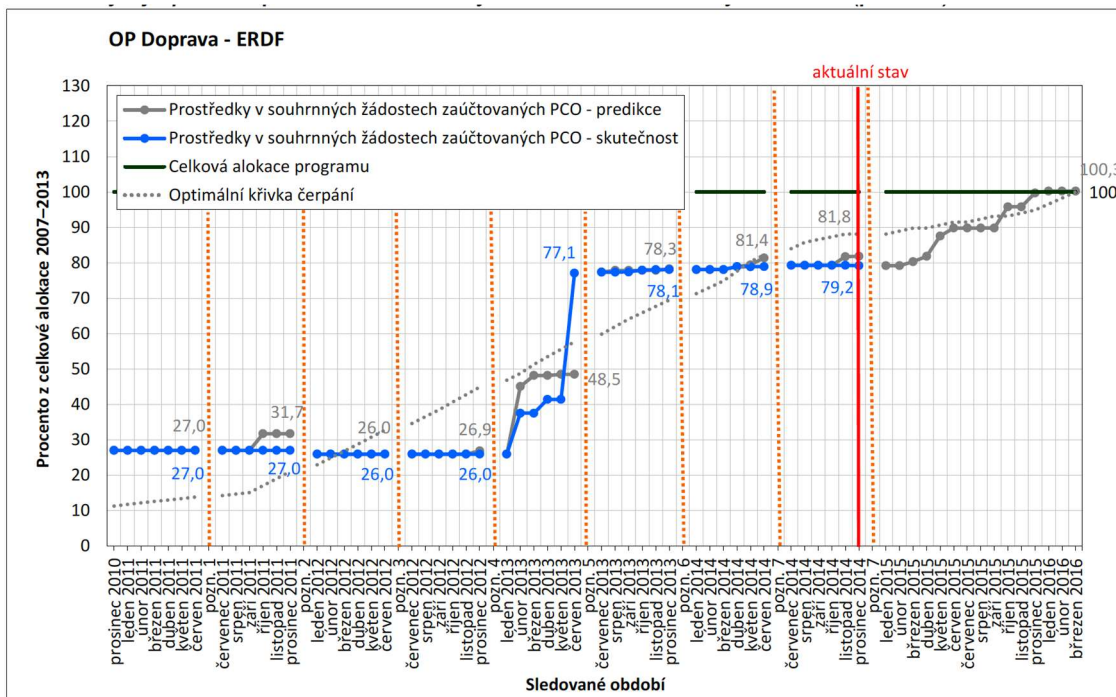
Zdroj: vlastní, data: SZIF (2018)

4.6.2 Čerpání těsně před uzávěrkou

Obrázek 6 znázorňuje čerpání dotací v operačním programu Doprava v období 2010 až 2014. Zajímavou informací je čerpání v první polovině roku 2013, kdy mělo programové období končit a bylo tak nutné vyčerpat co nejvíce financí. Otázkou je, proč dochází k takovému čerpání na konci období a zda je to trend, který se ukazuje i v jiných programech.

Protože nebylo k dispozici dostatečné množství relevantních dat, která by sledovala vývoj čerpání v průběhu času a která by bylo možné napříč program porovnávat, nebylo možné provést zevrubnější srovnání. Do budoucna je to ale téma, které by mohlo být otevřeno.

Obrázek 7 Čerpání z OP Doprava 2013

Zdroj: (MMR ČR, 2018)

5 Zhodnocení a doporučení

Z vlastní části práce vyplývá, že programové období Programu rozvoje venkova v letech 2014 – 2020 se vyvíjí obdobně jako v období předchozím v letech 2007 – 2013. Toto tvrzení podporuje srovnání velikostí alokací vyčleněných pro tato období. V absolutní i relativní rovině je prakticky beze změn. Stejně tak struktura příjemců či rozloha zemědělské půdy v ČR. V současné době je alokace více než 3 miliardy v Programu rozvoje venkova adekvátní. Toto číslo je možné porovnat s růstem HDP, zaměstnaností v zemědělství nebo jeho výkonem. Zde je prostor pro další srovnání a pohled z jiné perspektivy.

Jasným negativem je fakt, že podle současného tempa čerpání dojde znovu k nedočerpání ve stanoveném termínu a bude nutné využít prodloužení programového období o alespoň 2 roky. Nejde ale o ojedinělý problém. Naopak Program rozvoje venkova tomuto problému nemusí čelit v takové výši jako jiné operační programy. Otázkou ale je, proč k tomuto problému dochází v takové míře. Potýkají se s tím prakticky všechny operační programy již minimálně druhé programové období. V budoucnu by se tomuto tématu mohl věnovat větší prostor.

Ze srovnání systémů pro administraci vyplývá, že současné řešení pokrývá potřeby operačních programů, které je využívají. Pozornost je ale třeba věnovat on-line přístupu k uživatelskému nastavení Portálu farmáře. V současné době není praktické řešit změny uživatelů webové aplikace osobně.

V českých podmínkách je pochopitelné stavět se proti zastropování dotací na plochu. Vzhledem ke specifické skladbě příjemců dotací je třeba volit jiné cesty pro podporu mladých a nových zemědělců. To se z části děje pomocí dotačních výzev věnovaných přímo tomuto. Kompromisem může v budoucnu být i podpora určitého množství „prvních“ hektarů půdy, ale není to preferovaná možnost vývoje zemědělských dotací v ČR.

Velkým nedostatkem je absence databáze příjemců dotací mimo roky 2015 a 2016.

Trendem, který by bylo zajímavé v budoucnu analyzovat, je zvýšená míra čerpání dotací v období posledního roku programového období. Jeden z grafů ukázal, že k tomu dochází. Zde se otevírá možnost v budoucnosti nasbírat data ohledně čerpání dotací v průběhu času a porovnat je. V současné době tato data nebyla k dispozici.

6 Závěr

V první části práce je charakterizována Evropská unie, její dotační aktivity, priority a aktivity v oblasti Společné zemědělské politiky. A to jak v minulosti, tak v současnosti, což se dotýká zemědělství České republiky.

Po vstupu do Evropské unie docházelo až do roku 2013 ke transformaci a zjednodušení systému dotací a také k částečnému dorovnávání plateb z EU z vlastního rozpočtu. V současné době probíhá již druhé programové období a dá se považovat za více administrativně vyladěné.

Vlastní část práce pracovala s daty souvisejícími s Programem rozvoje venkova v současném a předcházejícím období tak, jak bylo v úvodu práce stanoveno. Kromě srovnání absolutního a relativního rozdílu mezi obdobími se porovnávaly programy i mezi odvětvími. Výsledkem je, že obě programová období si jsou velmi podobná a dá se očekávat stejný průběh – tedy čerpání i po ukončení programového období v roce 2020.

Ze srovnání systémů pro administraci vyplývá, že jsou funkční a odpovídají potřebám jejich uživatelů. Prostředím pro zlepšení je zjednodušení systému MS2014+ a otevření Portálu farmáře uživatelské administraci on-line.

Vzhledem k tomu, že velké množství půdy vlastní menší procento vlastníků a trend je takový, že to bude pokračovat obdobným způsobem, nejeví se jako vhodné podporovat zastropování dotací na jednotku půdy. Vzhledem ke struktuře vlastníků v ČR se jeví jako vhodné hledat možnosti podpory mladých nebo začínajících zemědělců jinou cestou jako je například podpora přes konkrétní dotační programy.

Do budoucna se zde otevírá téma programového období po roce 2020, o kterém zatím nejsou jasné informace. Zástupci ČR již začínají jednat o podobně budoucího dotačního cyklu, ale konkrétní informace na sebe nechávají čekat. Přípravy se protahují i kvůli tomu, že do procesu vstupuje Evropský parlament.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Citace

Blahušiak, Igor. 2018. Evropský soudní dvůr. *Euroskop.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <https://www.euroskop.cz/101/sekce/evropsky-soudni-dvur/>.

Böhmová, Kateřina. 2012. Ministr zemědělství: Podporujeme co nejjednodušší nastavení systému přímých plateb. *eagri.cz*. [Online] 2012. [Citace: 14. březen 2018.] http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2012_ministr-zemedelstvi-podporujeme-co.html.

Businessinfo.cz. 2009. Zemědělská politika 1992. *Businessinfo.cz*. [Online] 2009. [Citace: 14. březen 2018.] <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zemedelska-politika-reforma-z-roku-1992-5145.html#mac22>.

Bydžovská, Marie. 2018. Zemědělství. *Eurocentra.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <https://praha.eurocentra.cz/8924/sekce/zemedelstvi/>.

cmszp.cz. 2017. Vyplácení dotace k Jednotné platbě na plochu. *cmszp.cz*. [Online] 2017. [Citace: 14. březen 2018.] <http://cmszp.cz/szif/2017/vyplaceni-dotace-k-jednotne-platbe-na-plochu/>.

—. **2015.** Zveřejnění výše sazeb SAPS. *cmszp.cz*. [Online] 2015. [Citace: 14. březen 2018.] <http://cmszp.cz/cmszp/2015/ministr-stanovil-vysi-nekterych-sazeb-primych-plateb-pro-rok-2015/>.

ČR, MZe. 2000. *Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000-2006: plán SAPARD*. Praha : MZe ČR, 2000.

ČSCHMS. 2017. Zastropování přímých plateb bude zřejmě realitou. *agris.cz*. [Online] 2017. [Citace: 14. březen 2018.] http://www.agris.cz/zemedelstvi/omyl-ministra-zemedelstvi?id_a=197899.

ČSÚ. 2010. Struktura a charakteristika zem. subjektů. *czso.cz*. [Online] 2010. [Citace: 14. březen 2018.] <https://www.czso.cz/documents/10180/20567009/212712k06.pdf/aa398a3b-73c7-40fb-a2f0-a04efa41801a?version=1.0>.

Evropa.eu. 2018. Budoucnost SZP. *Evropa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] https://ec.europa.eu/agriculture/future-cap_cs.

—. **2018.** Evropská komise. *Evropa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm.

—. **2018.** Evropská rada. *Evropa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_cs.htm.

—. **2018.** Jednotný evropský akt. *Evropa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_singleact_cs.htm.

- . **2018.** Maastrichtská smlouva. *Europa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_cs.htm.
- . **2018.** O Parlamentu. *Europa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00b3f21266/At-your-service.html>.
- . **2018.** Poslanci EP. *Europa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/map.html>.
- . **2018.** Smlouva o EU a Smlouvy o fungování EU. *Europa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12012M/TXT>.
- . **2018.** Soudní dvůr EU. *Europa.eu*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_cs.htm.
- Euroskop.cz. 2018.** Zemědělství. *Euroskop.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <https://www.euroskop.cz/8924/sekce/zemedelstvi/>.
- Farmy.cz. 2018.** Počet vlastníků půdy. *Farmy.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://www.farmy.cz/clanek.php/clanek_20170622_pocet_vlastniku_pudy.html.
- Menclová, Karolína. 2018.** Dobrovolné platby na produkci, zastropování přímých plateb, harmonizace plateb na hektar. *cmszp.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <http://cmszp.cz/cmszp/2018/dobrovolne-platby-na-produkci-zastropovani-primych-plateb-harmonizace-plateb-na-hektar-rada-ministru-ze-dne-19022018/>.
- MMR. 2015.** *Abeceda fondů EU 2014-2020*. Praha : MMR, 2015. 9788075380135.
- MMR ČR. 2018.** Fakta o MS2014+. *faktaoms2014.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://faktaoms2014.cz/?page_id=163.
- . **2018.** Kalendář akcí. *dotaceeu.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <http://dotaceeu.cz/cs/Kalendar-akci.aspx?t=>.
- . **2018.** Měsíční informace o implementaci ESI fondů. *strukturalni-fondy.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] http://strukturalni-fondy.cz/getmedia/0f9f7f39-7dcf-4b8e-b0a8-f7489089947b/Mesicni_informace_2018_2.pdf?ext=.pdf.
- . **2018.** Program rozvoje venkova. *strukturalni-fondy.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] <http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-rozvoje-venkova>.
- . **2015.** Programy 2007-2013. *strukturalni-fondy.cz*. [Online] 2015. [Citace: 14. březen 2018.] <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>.
- MMR. 2018.** Evropské strukturální a investiční fondy. *dotaceeu.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.] dotaceeu.cz.
- MZe ČR. 2016.** Druhý rok PRV. *eagri.cz*. [Online] 2016. [Citace: 14. březen 2018.] http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_druhy-rok-programu-rozvoje-venkova-2014.html.

- . **2006.** HRDP. *eagri.cz*. [Online] 2006. [Citace: 14. březen 2018.]
<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/horizontalni-plan-rozvoje-venkova-hrdp/>.
- . **2018.** Portál farmáře. *eagri.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.]
<http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/portal-farmare-pro-nove-uzivatele/jaky-je-rozdil-mezi-portalem-farmare-mze.html>.
- . **2018.** Seznam příjemců dotací. *eagri.cz*. [Online] 2018. [Citace: 14. březen 2018.]
<https://www.szif.cz/cs/seznam-prijemcu-dotaci>.
- . **2017.** Shrnutí PRV 2017. *eagri.cz*. [Online] 2017. [Citace: 14. březen 2018.]
http://eagri.cz/public/web/file/569110/Strednedobe_hodnoceni_2017_shrnuti.pdf.
- . Struktura dotací. *eagri.cz*. [Online] [Citace: 14. březen 2018.]
<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>.
- . **2017.** Umožnění správy účtů. *eagri.cz*. [Online] 2017. [Citace: 14. březen 2018.]
<http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/LPIS/novinky/umozneni-spravy-pristupovych-uctu-do.html>.
- . **2016.** Výroční zpráva PRV 2016. *eagri.cz*. [Online] 2016. [Citace: 14. březen 2018.]
http://eagri.cz/public/web/file/568751/Implementation_report_2014CZ06RDNP001_2016_1_cs.pdf.
- . **2014.** Základní informace PRV 2014+. *eagri.cz*. [Online] 2014. [Citace: 14. březen 2018.]
<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/zakladni-informace/>.
- . **2009.** Závěrečná zpráva LEADER. *eagri.cz*. [Online] 2009. [Citace: 14. březen 2018.]
http://eagri.cz/public/web/file/297808/Zaverecna_zprava_o_Programu_LEADER_CR.pdf.
- . **2014.** Závěrečná zpráva PRV 2007-2013. *eagri.cz*. [Online] 2014. [Citace: 14. březen 2018.]
http://eagri.cz/public/web/file/568806/Ex_post_PRV_2007_13_ZZ_final.pdf.
- . **2005.** Závěrečná zpráva SAPARD. *Eagri.cz*. [Online] 2005. [Citace: 14. březen 2018.]
http://eagri.cz/public/web/file/1128/Zvren_zprva_SAPARD_web.pdf.
- . **2016.** Zelená zpráva 2015. *uzei.cz*. [Online] 2016. [Citace: 14. březen 2018.]
http://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/zzza2015vlada.pdf.
- Tramba, David. 2017.** Na co potřebují čeští miliardáři dotace. *euro.cz*. [Online] 2017. [Citace: 14. březen 2018.] https://www.euro.cz/byznys/na-co-potrebuji-cesti-miliardari-dotace-babis-dospiva-a-spol-jsou-nejuspesnejsimi-zadatelci-1335953#utm_medium=selfpromo&utm_source=euro&utm_campaign=copylink.
- Wiedenfeld, Werner. 1997.** *Evropská unie od A do Z: Příručka evropské integrace*. Praha : Karolinum, 1997. 8071844136.

7.2 Obrázky

Obrázek 1 Přehled přímých a doplňkových plateb - graf.....	28
Obrázek 2 Stav fin. prostředků v propl. žádostech	35
Obrázek 3 Portál farmáře	38
Obrázek 4 MS2014+	40
Obrázek 5 Přehled subjektů a půdy.....	43
Obrázek 6 SZIF - seznam příjemců dotací.....	47
Obrázek 7 Čerpání z OP Doprava 2013	48